

Role of Meaning of Life and Spiritual Intelligence in Predicting the Mental Well-being of Students

Ezzatollah Ahmadi ^{*1} , Hamoun Babaei Aqje Kohl¹

¹Department of psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Madani University of Azerbaijan, Tabriz, Iran

ARTICLE INFO

Article Type:
Original Article

Article History:
Received: 11 Jun 2023
Accepted: 25 Aug 2023
ePublished: 27 Dec 2023

Keywords:

- subjective well-being,
- meaning of life,
- spiritual intelligence

Abstract

Background. Background: Well-being is one of the most important aspects of life, and people who lack this feature consider their lives meaningless. Therefore, the purpose of this research was to investigate the role of meaning in life and spiritual intelligence in predicting the mental well-being of students.

Methods. This research was conducted using descriptive-correlational research framework, and the statistical population consisted of students of Shahid Madani University of Azerbaijan, 131 of whom were selected by multi-stage cluster random sampling. In order to collect information in the field of mental well-being, Keyes and Magyarmo's mental well-being questionnaire with a correlation coefficient of 0.78 was used; for the meaning of life, the meaning of life questionnaire by Steger et al. was used; and for spiritual intelligence, the spiritual intelligence questionnaire was used with a reliability of 0.89.

Results. The results of the simultaneous regression analysis showed that there was a relationship between mental well-being with the meaning of life (0.29) and spiritual intelligence (0.48) ($p < 0.01$). Also, the meaning of life and spiritual intelligence predicted a total of 43% of the changes related to mental well-being.

Conclusion. According to the findings, it can be concluded that by increasing the meaning in life and spiritual intelligence in people, their mental well-being will be improved in order to prevent possible psychological problems in the future.

How to cite this article: Ahmadi E, Babaei Aqje Kohl H. Role of Meaning of Life and Spiritual Intelligence in Predicting the Mental Well-being of Students. *Spirituality Research in Health Sciences*. 2023;1(2):107-119. doi: 10.34172/srhs.2023.001. (Persian)

Extended Abstract

Background

Mental well-being in itself includes an important aspect of people's lives. The important feature of mental health that a healthy person should have is the feeling of well-being or satisfaction. Various factors can affect this mental well-being. The main purpose of the research was to investigate

the role of the meaning of life and spiritual intelligence in predicting the mental well-being of students.

Methods

According to the method of data collection, the current research project was of descriptive correlational type, and it

* Corresponding author; Email mail to: amiraliahmadi91@yahoo.com

was classified as basic research based on the purpose. Also, based on theoretical foundations, this research was classified as quantitative research. The statistical population included the students of Shahid Madani University of Azerbaijan, 131 of whom were selected by multi-stage cluster random sampling. The statistical analysis of the data obtained in this research was shown using simultaneous regression and correlation. Moreover, the data collection tools were as follows: Keyes and Magyarmo psychological well-being questionnaire with a correlation coefficient of 0.78, Questionnaire of meaning in life, Stegar et al. and spiritual intelligence questionnaire with a reliability of 0.89.

Results

The results of this research showed that there was a good correlation between the research variables. The most correlation was related to the variables of spiritual intelligence and mental well-being, followed by the correlation between the meaning of life and mental well-being. Also, both correlations were at a significant level ($p < 0.01$). The regression results also showed that meaning in life and spiritual intelligence can predict mental well-being.

Conclusion

In this research, the meaning of life and spiritual intelligence can predict psychological well-being. People who strive more to achieve the meaning of life are at a higher level in terms of mental health and are always on the path of searching for meaning, experience positive emotions (joy, vitality) and more satisfaction with life, and the ability to survive. Spirituality includes a set of abilities and capacities that use spiritual resources to increase a person's well-being and adaptability. Spirituality in dealing with problems leads to the reduction of mental disorders and the promotion of mental health and mental well-being.

Practical Implications

This study has practical implications for researchers. It is suggested that due to the importance of the discussion of spiritual intelligence, mental well-being and the meaning of life, future researchers measure the subject in different societies. Moreover, in educational centers, more emphasis should be placed on strengthening spiritual intelligence and having a meaning in life in order to increase mental well-being. Also, coherent educational programs and packages should be developed in this direction.

نقش معنای زندگی و هوش معنوی در پیش بینی بهزیستی ذهنی دانشجویان

عزت الله احمدی^۱، هامون بابائی آقچه کهل^{۱*} ID

^۱ گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

سابقه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۲/۳/۲۱

پذیرش: ۱۴۰۲/۶/۳

انتشار برخط: ۱۴۰۲/۱۰/۶

کلیدواژه‌ها:

- بهزیستی ذهنی
- معنای زندگی
- هوش معنوی

چکیده

زمینه. بهزیستی و رفاه از مهم‌ترین جنبه‌های زندگی می‌باشند و افرادی که فاقد این مشخصه هستند، زندگی خود را بدون معنا می‌بینند. به همین جهت هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش معنای زندگی و هوش معنوی در پیش‌بینی بهزیستی ذهنی دانشجویان می‌باشد.

روش کار. این پژوهش در چارچوب تحقیقات توصیفی - همبستگی بوده و جامعه آماری آن شامل دانشجویان دانشگاه شهید مدنی آذربایجان می‌باشد که تعداد ۱۳۱ نفر از آنها با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. جهت گردآوری اطلاعات در زمینه بهزیستی ذهنی از پرسشنامه بهزیستی ذهنی کی یز و ماگیارمو، پرسشنامه معنا در زندگی استگر و همکاران و پرسشنامه هوش معنوی استفاده شده است.

یافته‌ها. نتایج تحلیل رگرسیون همزمان نشان داد که بین بهزیستی ذهنی با معنای زندگی (۰/۲۹) و هوش معنوی (۰/۴۸) رابطه وجود دارد ($p < ۰/۰۱$). همچنین معنای زندگی و هوش معنوی، در مجموع ۴۳ درصد از تغییرات مربوط به بهزیستی ذهنی را پیش‌بینی می‌کنند.

نتیجه‌گیری. با توجه به یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که با افزایش معنا در زندگی و هوش معنوی در افراد، زمینه ارتقای بهزیستی ذهنی آنان فراهم خواهد شد تا از مشکلات روانشناختی احتمالی در آینده پیشگیری شود.

مقدمه

در دو دهه گذشته، پژوهش پیرامون رفاه، افزایش چشمگیری داشته و تعاریف متعددی از آن شده است. به این معنی که بهزیستی، یکی از مؤلفه‌های زندگی مطلوب عنوان شده است، زیرا آن زندگی که فاقد لذت، عاطفه و احساس خرسندی و معنا بوده و برعکس سرشار از نارضایتی، خشم و افسردگی باشد، نمی‌تواند ایده‌آل تصور شود.^۱ در قرن بیست و یکم، روان‌شناسی متوجه این امر شده است که انسان باید انرژی عقلانی خود را صرف جنبه‌های مثبت تجارب خویش کند.^۲ شواهد تاریخی و همچنین تجربیات روزمره زندگی، حاکی از آن است که برجسته‌ترین و عمده‌ترین تمایلات بشری، نیل به بهزیستی است.^۴

Frish معتقد است که مطالعه احساس ذهنی بهزیستی افراد و جوامع و ارتقای آن بزرگ‌ترین چالش علمی بشر بعد از افزایش و پیشرفت در زمینه‌های فناوری، پزشکی و ثروت است.^۵ بهزیستی ذهنی به خودی خود جنبه مهمی از زندگی افراد است و می‌تواند به‌عنوان شاخصی از پیشرفت

اجتماعی در نظر گرفته شود.^۶ بر اساس اعلام سازمان بهداشت جهانی^۸، بهزیستی به عنوان «وضعیت رفاه کامل جسمی، روانی و اجتماعی و نه صرفاً عدم وجود بیماری یا ناتوانی» تعریف شده است. بهزیستی ذهنی شامل ارزیابی و درک شخصی افراد از کیفیت زندگی، شامل کیفیت کنش اجتماعی، روان‌شناختی و عاطفی است^۹ که مولفه‌های مورد بررسی در بهزیستی ذهنی را شامل می‌شود. افراد دارای بهزیستی، می‌توانند با عوامل استرس‌زای زندگی کنار بیایند، خلاق باشند و برای جامعه خود بهتر کار کنند.^{۱۰} بهزیستی ذهنی شامل اصول مهمی است که از طریق تاثیر احساسات بر همه ابعاد رفتار انسان و پیشرفت او (شامل سلامت روانی و فیزیکی، صلاحیت اجتماعی و ایجاد روابط مثبت اجتماعی) قابل شناسایی است.^{۱۱،۱۲} بر اساس مدل Keys^{۱۳}، بهداشت روانی به عنوان شرایط اضطراری مبتنی بر مفهوم [نشانه] است؛ به عبارت دیگر حالتی از بهداشت بررسی می‌شود که با مجموعه‌هایی از نشانه‌ها در سطح خاصی برای یک دوره زمانی بروز می‌یابند که با کارکردهای

* نویسنده مسؤول: امیرعلی: amiraliahmadi91@yahoo.com

اصلی برای هوش معنوی ذکر شده است که یکی از آن‌ها، تولید معنای شخصی است؛ یعنی توانایی استنتاج معنا و هدف شخصی از همه‌ی تجارب مادی روانی از جمله توانایی ایجاد هدف در زندگی. یکی از سازه‌های روان‌شناختی که منبع اصلی انگیزش در اعمال انسان است و می‌تواند با بهزیستی ذهنی ارتباط داشته باشد، معنای زندگی می‌باشد.^{۲۶} معنا در زندگی، نقش مهمی در رشد بهینه انسان ایفا می‌کند و حجم رو به رشدی از ادبیات عملکرد سازگاران، مانند ارتقای سلامت ذهنی و جسمی را نشان داده‌اند.^{۲۸،۲۷}

در مورد مفهوم معنای زندگی، تعریفی که اغلب استفاده می‌شود نشان می‌دهد که معنا در زندگی، شامل سه جنبه است: انسجام (مولفه شناختی)، هدف (مولفه انگیزشی) و اهمیت (مولفه عاطفی)^{۲۷-۲۹} بنابراین، معنا در زندگی را می‌توان به عنوان میزانی تعریف کرد که افراد درک می‌کنند که زندگی آنها توسط اهداف ارزشمند (هدف)، مسائل موجود در جهان (اهمیت) و معنادار (انسجام) هدایت می‌شود. با مرور ادبیات روان‌شناسی مثبت، بسیاری از مطالعات در مورد معنا در زندگی نقش محافظتی آن را بر روی شاخص‌های سلامت روان مانند بهزیستی بررسی کرده‌اند^{۲۸،۲۷}. مطالعه علمی معنا در زندگی عمدتاً بر شناخت پیامدهای این باور که زندگی فرد معنادار است متمرکز شده است.^{۳۰-۳۳} معنای زندگی در اصل ماهیت شناختی دارد و در برگیرنده باورهای افراد به یک هدف غایی در زندگی است. در واقع، داشتن معنا در زندگی، یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های بهزیستی انسان و رضایت از زندگی است.^{۳۳} معنا در زندگی به احساسات مربوط به ارزش، هدفمندی، انسجام و اهمیت زندگی فرد اشاره دارد.^{۳۵،۳۴}

دو مطالعه کیفی نشان داده‌اند که شرکت‌کنندگان در حین کاوش در معنای زندگی در طول مصاحبه، تجربه‌ای معنوی را تجربه کردند و این به خودی خود یک تجربه شفاف‌بخش بوده است.^{۳۷،۳۶} تحقیق Rathi و Rastoj^{۳۸}، Kang و همکاران^{۳۹}، بیان می‌کنند که معنای زندگی، متغیری ارزشمند در سلامت روان افراد است و معنی‌داری زندگی و جایگاه آن برای برخورداری از زندگی همراه با بهزیستی، امری غیر قابل پنهان است.^{۴۰} اگر فردی نتواند معنایی در زندگی خویش بیابد، احساس پوچی و ناامیدی به او دست می‌دهد و احساس ملامت، خستگی و فشارهای روانی تمام وجودش را در بر می‌گیرد و بهزیستی فرد کاهش می‌یابد؛ در مقابل، داشتن هدف یا معنا در زندگی پیامدهایی همچون احساس خشنودی و نگرش مثبت به زندگی را در فرد ایجاد

شناختی و اجتماعی خاصی منطبق هستند. این نشانه‌های Keys که در تعیین بهداشت روانی به کار می‌روند، نشانه‌های بهزیستی ذهنی افراد هستند که شامل بهزیستی هیجانی (عواطف مثبت) و بهزیستی عملکردی (روان‌شناختی و اجتماعی) هستند. Mishara و Schmidt^{۱۵} نشان داده‌اند که هوش هیجانی و هوش معنوی راهکارهای مناسبی برای کاهش استرس و افزایش بهزیستی در نوجوانان قرن ۲۱ می‌باشند. اخیراً، هوش معنوی به مجموعه مهارت‌های مورد نیاز متخصصان اضافه شده است.^{۱۷،۱۶}

معنویت یکی از نیازهای عالی درونی انسان است. تحقیقات نشان می‌دهند که باور مذهبی، آیین‌ها و تعهدات، با نتایج مثبت مانند بهبود کیفیت زندگی، بهزیستی و سلامت روانی و عملکرد مثبت مرتبط هستند.^{۱۸} هوش معنوی یکی از بنیادی‌ترین هوش‌های بشریت محسوب می‌شود که به پیدا کردن معنای زندگی، ارزش، هدف و به کارگیری ارزش‌های معنوی برای بهبود کارکرد روزانه جسمی و روانی گفته می‌شود.^{۱۹} ظرفیت‌های معنوی فرد ممکن است توسط فرد برای تصمیم‌گیری‌های حیاتی، اندیشیدن در مورد مشکلات وجودی و در نتیجه تلاش برای حل مشکلات روزانه مورد استفاده قرار گیرد.^{۲۰} به نظر می‌رسد مفهوم معنویت، هوشی است که به واسطه آن مسائل معنوی و ارزشی خود را حل کرده، فعالیت‌ها و زندگی‌مان را در فضایی غنی‌تر و با معناتر قرار می‌دهیم و به کمک آن در می‌یابیم که کدام روش و راه از دیگر روش‌ها و راه‌ها با معناتر و هدفمندتر است؛ بنابراین هوش معنوی باعث حس معنا و مأموریت در زندگی می‌شود. هوش معنوی، برخلاف هوش کلی که رایانه‌ها هم دارای آن هستند و برخلاف هوش هیجانی که در پستانداران عالی‌تر نیز وجود دارد، منحصرأً خاص انسان است و برخی محققان اعتقاد دارند که هوش معنوی، اساسی‌ترین و اصلی‌ترین هوش در بین این سه نوع هوش است. چرا که این هوش کلی و هوش هیجانی، هر دو در محدوده دانش و اطلاعات زیستی هستند، ولی هوش معنوی شامل تفکرات انتزاعی و دور است.^{۲۱} افراد زمانی هوش معنوی را به کار می‌برند که بخواهند از ظرفیت‌ها و منابع معنوی برای تصمیم‌گیری‌های مهم و اندیشه درموضوعات وجودی یا تلاش در جهت حل مسائل روزانه استفاده کنند.^{۲۳،۲۲} هوش معنوی در برگیرنده مجموعه‌ای از توانایی‌ها و ظرفیت‌هایی است که از منابع معنوی در جهت افزایش بهزیستی و انطباق‌پذیری فرد استفاده می‌کند.^{۲۴} از نظر King^{۲۵}، چهار توانایی یا ظرفیت

مردم و رفتار با دیگران تأثیر می‌گذارد. ^{۴۸-۵۰} دوم، دین با ارائه باورهایی به افراد کمک می‌کند تا بتوانند از آنها برای درک تجربیات خود استفاده کنند. ^{۵۱، ۵۰} برای مثال، تحقیقات نشان می‌دهد که باورهای مذهبی می‌توانند به افراد کمک کنند تا با آسیب‌زاترین تجربیات زندگی کنار بیایند و معنا پیدا کنند. ^{۵۱، ۵۰} در بررسی معنای زندگی، افزون بر منابع معنابخش، جنبه دیگری از معناداری که حائز اهمیت و آگاهی بخش است، ابعاد معنای زندگی است. منظور از ابعاد معنای زندگی دو بعد عمده و اساسی است که از نظریه‌ها و پژوهش‌های موجود استخراج شده‌اند: حضور معنا و یافتن آن. ^{۵۲} مردم همه فرهنگ‌ها، بهزیستی ذهنی را مهم‌ترین عنصر زندگی‌شان گزارش می‌کنند و از همین جهت است که روانشناسان می‌کوشند تا عامل‌های پرورش سطوح بالاتر بهزیستی را شناسایی کنند، ازینرو مسئله‌ی اصلی پژوهش حاضر این است که آیا معنای زندگی و هوش معنوی، بهزیستی ذهنی را پیش‌بینی می‌کنند؟

برای مقیاس‌های فرعی آن به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۸۰ و ۰/۶۱ به دست آمد. تمنایی‌فر و معتقدی‌فرد، ضریب همسانی درونی بر اساس آلفای کرونباخ را برای کل پرسشنامه ۰/۶۳ و برای مقیاس‌های فرعی آن به ترتیب ۰/۲۵، ۰/۷۰ و ۰/۶۱ به دست آوردند. سوالات بخش هیجان‌ات مثبت (۶ سوال اول) با سوالات بخش هیجان‌ات منفی (۶ سوال دوم) با هم جمع می‌شوند و نمره کل بهزیستی هیجانی به دست می‌آید. البته، همه سوالات بخش هیجان‌ات منفی به غیر از سوال ۵ از مقیاس بهزیستی هیجانی، به صورت برعکس کد گذاری شده و سپس با یکدیگر جمع می‌گردند. با توجه به ارزش‌گذاری ۱ تا ۵ برای گزینه‌های "اصلاً" تا "تمام مدت" در این زیر مقیاس، حداقل نمره ۱۶ و حداکثر نمره ۵۶ می‌باشد. ^{۵۳} سوالات بخش بهزیستی روانشناختی عبارتند از: (۱، ۲، ۳، ۸، ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۸، ۱۷) که بر عکس نمره‌گذاری می‌شوند و مجموع نمرات مولفه‌ها، نمره کل بهزیستی روانشناختی محسوب می‌شوند. سوالات مقیاس بهزیستی اجتماعی هم شامل (۳، ۴، ۵، ۶، ۱۱، ۱۲ و ۱۴) که برعکس نمره‌گذاری می‌شود؛ با توجه به ارزش‌گذاری ۱ تا ۷ برای گزینه‌های (بسیار زیاد مخالفم) تا (بسیار زیاد موافقم) در هر دو زیرمقیاس بهزیستی روانشناختی و اجتماعی حداقل نمره در زیر مقیاس بهزیستی روانشناختی ۱۸ و حداکثر نمره ۱۲۶ و در زیر مقیاس بهزیستی اجتماعی حداقل نمره ۱۵ و حداکثر نمره ۱۰۵ است. گفتنی است که

می‌کند؛ وجود این شرایط در زندگی، به احساس بهزیستی بهتر و سلامت فرد کمک می‌کند. ^{۴۱} Desi و Ryan ^{۴۲} با نشان دادن این که حفظ ادراک از معنای زندگی جزء حیاتی سلامتی است، از معنا به عنوان یک نیاز روان‌شناختی حمایت کرده‌اند. به طور خاص، ادراک معنای زندگی با سلامت و بهزیستی ^{۴۳، ۴۵} همراه بوده و پیش‌بینی کننده سلامت جسمی ^{۴۴} و طول عمر است. ^{۴۵} افرادی که دل مشغول این پرسش از خویش‌تستن هستند که "زندگی چه معنایی دارد؟" باید بفهمند که این زندگی است که از ما می‌پرسد چه معنایی به وجود خود می‌دهیم. ^{۴۶} در این راستا، ابتدا دین است که به مردم پاسخ‌هایی برای سؤالات بزرگشان می‌دهد، برای مثال، دین توضیحات غایت‌شناختی از وجود انسان ارائه می‌دهند مثلاً، انسان‌ها به‌طور هدفمند خلق شده‌اند تا در تصویری از خالق الهی زندگی کنند و در خدمت آن باشند. ^{۴۷} علاوه بر این، دین مجموعه‌ای از ارزش‌ها و معیارها را ارائه می‌کند که بر شیوه بهزیستی

روش کار

پژوهش حاضر به لحاظ روش‌شناسی، از نوع همبستگی و به لحاظ روش گردآوری داده‌ها، کمی است. جامعه آماری این پژوهش دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه شهید مدنی بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای ابتدا از بین دانشکده‌های مختلف، دانشکده فنی مهندسی، به صورت تصادفی به عنوان نمونه انتخاب شد و سپس بصورت تصادفی سه رشته و از هر رشته دو کلاس بصورت تصادفی انتخاب شدند؛ درنهایت از ۱۵۳ پرسشنامه تعداد ۱۳۱ پرسشنامه مورد تحلیل قرار گرفت.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه بهزیستی ذهنی: این پرسشنامه توسط کی‌یز و ماگیارمو در سال ۲۰۰۳ طراحی شد که شامل سه بعد بهزیستی هیجانی (۱۲ سوال)، بهزیستی روانشناختی (۱۸ سوال) و بهزیستی اجتماعی (۱۵ سوال) می‌باشد. این پرسشنامه توسط گلستانی بخت ^{۵۴} روی ۵۷ آزمودنی اجرا و اعتباریابی شد و ضریب همبستگی پرسشنامه بهزیستی ذهنی را ۰/۷۸ و مقیاس‌های فرعی آن شامل بهزیستی هیجانی، بهزیستی روانشناختی و بهزیستی اجتماعی را به ترتیب ۰/۷۶، ۰/۶۴ و ۰/۷۶ گزارش کرد. ضریب همسانی درونی بر اساس آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۰ و

نمره‌ی "چهار" و برای "کاملاً موافقم" نمره پنج داده می‌شود؛ دامنه نمرات نیز ۹۲ تا ۱۴۵ می‌باشد. پرسشنامه معنا در زندگی: این مقیاس توسط Steger و همکاران (MLQ، ۲۰۰۶)^{۵۵} جهت ارزیابی وجود معنا و تلاش برای یافتن آن ارائه شده و اعتبار و پایایی و ساختار عاملی آن در پژوهش‌های مختلف با نمونه‌های متفاوت مورد بررسی قرار گرفته است. مقیاس معنای زندگی شامل دو زیر مقیاس است که (وجود معنا در زندگی) و نیز (جستجو برای یافتن معنا) را ارزیابی می‌کنند. مجموع نمرات سوال‌های ۶، ۳، ۷، ۸ و ۱۰ میزان تلاش فرد برای یافتن معنا و مجموع نمرات سوال‌های ۱، ۴، ۵، ۶ و ۹ (سوال ۹ با کدگذاری معکوس) میزان معناداری زندگی فرد را مشخص می‌کنند. طبق پژوهش‌های Steger و همکاران^{۵۵} اعتبار این مقیاس برای ارزیابی زندگی ۰/۸۶، برای زیر مقیاس وجود معنا و ۰/۸۷ برای زیر مقیاس جستجوی معنا برآورد شده است. طبق پژوهش Steger و همکاران^{۵۵}، پایایی زیرمقیاس وجود معنا و جستجوی معنا به ترتیب ۰/۷۰ و ۰/۷۳ است. پایایی آزمون و بازآزمون این مقیاس در ایران با دو هفته فاصله برای زیر مقیاس وجود معنا ۰/۸۴ و برای زیر مقیاس جستجوی معنا ۰/۷۴ بدست آمد. ^{۵۶} آلفای کرونباخ برای زیر مقیاس جستجوی معنا ۰/۷۵ و برای زیرمقیاس داشتن معنا ۰/۷۸ محاسبه شد؛ بنابراین به نظر می‌رسد مقیاس از همسانی درونی خوبی برخوردار است. ^{۵۶}

داده‌های حاصل از گردآوری اطلاعات، در دو سطح توصیفی و استنباطی تحلیل گردیدند. شاخص‌های توصیفی متغیرها که شامل میانگین و انحراف معیار است، در جدول ۲ ارائه شده است.

از مجموع نمرات بهزیستی هیجانی، روانشناختی و اجتماعی، نمره بهزیستی ذهنی به دست می‌آید. پرسشنامه هوش معنوی: این آزمون توسط عبدالله زاده با همکاری کشمیری و عرب احمدی^{۵۴} روی دانشجویان دانشگاه پیام نور هنجار شده است. در ابتدا پرسشنامه مقدماتی ۳۰ سوالی توسط سازندگان آزمون تدوین گردید و روی ۳۰ نفر از دانشجویان اجرا گردید. پایایی آزمون در مرحله مقدماتی به روش آلفا برابر ۰/۸۷ بود. در تحلیل سوال به روش لوپ، سوال ۱۲ حذف شد و پرسشنامه نهایی با ۲۹ عبارت تنظیم شد. در مرحله نهایی پرسشنامه روی ۲۸۱ نفر گروه نمونه اجرا شد، پایایی در این مرحله ۰/۸۹ به دست آمد. برای بررسی روایی، علاوه بر روایی محتوایی صوری، که سوال‌ها بر اساس نظر متخصصان تأیید شد (عبدالله‌زاده و همکاران)؛ از تحلیل عاملی نیز استفاده شد و همبستگی کلیه سوال‌ها بالای ۰/۳ بود. در چرخش به واریماکس برای کاهش متغیرها، ۲ عامل اصلی به دست آمد که عامل اول با ۱۲ سوال (درک و ارتباط با سرچشمه هستی) نام‌گذاری شد و عامل دوم با ۱۷ سوال (زندگی معنوی یا اتکا به هستی درونی) نامیده شد. نمره‌گذاری این پرسشنامه به این صورت است که در این آزمون به گزینه "کاملاً مخالفم" نمره "یک"، برای "مخالفم" نمره "دو"، برای "تا حدودی" نمره "سه"، برای "موافقم"

یافته‌ها

در جدول ۱، که فراوانی افراد مورد مطالعه را نشان می‌دهد. هم‌چنان که ملاحظه می‌شود ۴۶/۶ درصد شرکت‌کنندگان پژوهش را مردان و ۵۳/۴ درصد را زنان تشکیل داده‌اند. همچنین میانگین سنی شرکت‌کنندگان ۲۳ سال می‌باشد.

جدول ۱. فراوانی پاسخگویان

جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی	جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی
مرد	۱۲۲	۴۶/۶	زن	۱۴۰	۵۳/۴

جدول ۲. اطلاعات توصیفی متغیرها در پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	متغیر	میانگین	انحراف معیار
بهزیستی ذهنی	۱۸۶/۳۵	۲۹/۸۷۶	مقیاس بهزیستی اجتماعی	۶۰/۳۹	۱۳/۸۲۹
مقیاس بهزیستی هیجانی	۳۸/۰۰	۸/۷۱۴	هوش معنوی	۱۱۰/۳۵	۱۹/۹۴۱
مقیاس بهزیستی روان‌شناختی	۸۷/۹۷	۱۳/۴۸۳	معنای زندگی	۵۰/۷۸	۱۳/۲۴۷

رابطه‌ی هر یک از متغیرهای معنای زندگی و هوش معنوی

با بهزیستی ذهنی نیز، از طریق محاسبه ضریب همبستگی پیرسون، مورد بررسی قرار گرفت.

جدول ۳. ماتریس ضرایب همبستگی بین متغیرهای پیش‌بین و ملاک

بهزیستی ذهنی	بهزیستی هیجانی	بهزیستی روان‌شناختی	بهزیستی اجتماعی
هوش معنوی	**./۴۵۳	**./۵۴۸	**./۴۸۱
معنای زندگی	**./۴۹۱	**./۴۷۴	**./۴۱۲

* $P < .05$ و ** $P < .01$

آزمون (کالموگروف اسمیرنوف) برای بررسی نرمال بودن داده‌ها استفاده شد که نتیجه نشان داد توزیع داده‌ها نرمال است. همچنین پیش فرض همگونی شیب رگرسیون رعایت شده است ($F > 0.05$). در نتیجه از روش‌های آمار پارامتریک شامل روش‌های آماری همبستگی و رگرسیون همزمان استفاده شده است. با توجه به جدول ۴، ضریب همبستگی بین متغیرها، 0.658 می‌باشد که نشان دهنده همبستگی مستقیم و معنادار بین متغیرها است. همچنین نتایج نشان می‌دهد که 43% درصد از واریانس بهزیستی ذهنی توسط معنای زندگی و هوش معنوی تبیین می‌شود.

رابطه‌ی هر یک از متغیرهای معنای زندگی و هوش معنوی با بهزیستی ذهنی، از طریق محاسبه ضریب همبستگی پیرسون، مورد بررسی قرار گرفت. نتایج این تحلیل در جدول ۳ آمده است. ضریب همبستگی بین هوش معنوی و بهزیستی ذهنی، 0.60 و بین معنای زندگی و بهزیستی ذهنی، 0.49 به دست آمد که هر دو در سطح $p < 0.01$ معنادار است. برای بررسی پیش‌بینی بهزیستی ذهنی از طریق متغیرهای هوش معنوی و معنای زندگی، از رگرسیون همزمان استفاده گردید که خلاصه نتایج آن در جدول (۴) ارائه شده است؛ قبل از استفاده از رگرسیون، پیش فرض‌های رگرسیون مورد آزمون قرار گرفت. ابتدا از

جدول ۴. خلاصه مدل تحلیل رگرسیون همزمان

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	معنی داری	دوربین واتسون
0.708	0.433	0.420	0.000	$1/000$

جدول ۵. تحلیل واریانس مدل رگرسیون

مدل	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	Sig.
رگرسیون	$0.289/0.29$	۲	$20144/014$		
باقیمانده	$60749/109$	۱۲۸	$013/700$	$48/901$	0.001
کل	$116038/137$	۱۳۰			

همان طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، نسبت F بیانگر این است که رگرسیون همزمان متغیر بهزیستی ذهنی بر اساس متغیرهای معنای زندگی و هوش معنوی معنادار می‌باشد ($F = 48/901$, $P < 0.005$). برای بررسی نقش هر کدام از متغیرهای معنای زندگی و هوش معنوی از ضریب بتا و سطح معنی‌داری استفاده شد که بر اساس نتایج بدست

آمده از جدول ۶ می‌توان بیان کرد که معنای زندگی ($\beta = 0.29$) و هوش معنوی ($\beta = 0.48$) می‌توانند بهزیستی ذهنی را به طور مثبت و معناداری پیش‌بینی کنند ($0.001 < P$). با توجه به بتاهای بدست آمده می‌توان گفت که متغیر هوش معنوی، سهم بیشتری در پیش‌بینی بهزیستی ذهنی دارد.

جدول ۶. ضرایب بتا و آزمون معناداری t برای متغیرهای پژوهش

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	B	Std. Error	Beta	مقدار t	Sig.
بهزیستی ذهنی	مقدار ثابت	$73/326$	$11/773$	-	$7/282$	0.001
	معنای زندگی	$0/708$	$0/160$	$0/292$	$3/989$	0.001
	هوش معنوی	$0/722$	$0/110$	$0/482$	$7/090$	0.001

کمبود معنا با پیامدهای منفی در زمینه سلامت روانی و بهزیستی مرتبط است.

همچنین نتایج پژوهش با بررسی‌های عریضی^{۶۷} در خصوص این که افرادی که معنای زندگی بیشتری تجربه می‌کنند، از لحاظ بهزیستی ذهنی، در سطح بالاتری هستند و عواطف مثبت بیشتری را تجربه می‌کنند، همسو است. همچنین تاثیر مثبت هوش معنوی بر هدف و جهت‌گیری در زندگی (معنایابی در زندگی) در این پژوهش صورت گرفت که با تبیین^{۶۸} Emmons،^{۶۹} Zohar و^{۷۰} King از هوش معنوی سازگار است. بنابر تبیین^{۶۹} Bowell از مفاهیم مهمی که در آموزش هوش معنوی لحاظ می‌شود، یافتن معانی ژرف در پس ظاهر مادی، درک حقیقت پایدار زندگی در ورای حقیقت ناپایدار آن و درک رسالت مهم زندگی که شخص باید در جهت حقیقت پایدار و قرب به او حرکت کند، می‌باشد. در مورد ارتباط هوش معنوی با بهزیستی ذهنی، نتایج تحقیق اسدی و همکاران^{۷۰}، نشان داد که هوش معنوی و آگاهی داشتن از معنویت با بهزیستی ذهنی ارتباط دارد که با پژوهش حاضر همسو می‌باشد.

معنویت در مقابله کردن با مشکلات، موجب کاهش اختلالات روانی و ارتقای سلامت روانی و بهزیستی ذهنی می‌شود، این نتیجه با نظر برجلی و همکاران^{۷۱} و پژوهش حسینی و همکاران^{۷۲} همسو است. همچنین نتایج پژوهش با تحقیقات مرعشی^{۷۳} همسو است که اشاره می‌کند معنویت و دین از مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده سلامت است و حتی می‌توان با اتکا به معنویت، به سلامتی و بهزیستی دست یافت. در مورد ارتباط و تاثیر مثبت هوش معنوی بر مقیاس بهزیستی اجتماعی هم می‌توان به پژوهش کریمی مونی و همکاران^{۷۴} و King^{۷۵} که در مورد تاثیر هوش معنوی و آموزش آن بر ارتباط مثبت با دیگران در دانشجویان انجام گرفته است، اشاره کرد. قدرت انجام رفتارهای پرفضیلت مثل عفو و گذشت، سپاسگزاری، تواضع و مهربانی و... از مولفه‌های هوش معنوی محسوب شده است^{۷۶} و از آنجا که مهربانی و صلح از جنبه‌های هوش معنوی است^{۷۵} بسیار واضح است که چنین رفتارهایی می‌توانند بین افراد، روابط مثبت و سازنده ایجاد کنند.

نتیجه‌گیری

با توجه به مروری که در رابطه با موارد ذکر شده پیرامون تاثیر معنای زندگی و هوش معنوی بر بهزیستی ذهنی مطرح شد، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که تاثیرگذاری معنای

با توجه به اهمیت سلامت و بهزیستی ذهنی، پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی بهزیستی ذهنی بر اساس معنای زندگی و هوش معنوی انجام گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین معنای زندگی و هوش معنوی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون همزمان آشکار کرد که ۴۳ درصد از کل واریانس بهزیستی ذهنی به وسیله‌ی متغیرهای معنای زندگی و هوش معنوی پیش‌بینی می‌شود. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد، افرادی که بیشتر در تلاش برای رسیدن به معنای زندگی‌اند از لحاظ بهزیستی ذهنی در سطح بالاتری هستند و همواره در فرایند جستجوی معنا، عواطف مثبت (شادی، سرزندگی، اراده) و رضایت از زندگی بیشتری را تجربه می‌کنند و توانایی بیشتری در تحمل شرایط ناگوار از قبیل بیماری‌ها و شرایط پر استرس دارند. به همین ترتیب، تفکر هدفمند و امیدوارانه و آشنایی با مسیرهای لازم برای رسیدن به اهداف، سبب جستجوی بیشتر معنای زندگی می‌گردد و رضایت درونی بیشتری در پی خواهد داشت. این یافته با نتایج پژوهش‌های Steger و همکاران^{۴۴}؛ Ryan و Desi^{۴۲}؛ جعفری^{۵۷} همسویی دارد. زیرا در پی بودن معنای زندگی منجر به کسب تجارب روانشناختی مثبت، شادمانی درونی، رضایت و بهزیستی بیشتری از زندگی خواهد شد.

همچنین نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های پژوهش Dogan و همکاران^{۴۶}؛ Karaman و همکاران^{۵۸}؛ Karatas و همکاران^{۵۹}؛ راشد و همکاران^{۶۰}؛ Tiliouine و Belgoumidi^{۶۱} همسو می‌باشد که نشان می‌دهد وجود معنا در زندگی به طور معناداری می‌تواند بهزیستی ذهنی را پیش‌بینی کند. همچنین Barnachea و همکاران^{۶۲} در یک مطالعه تحقیقاتی برای تعیین رابطه معنای زندگی و بهزیستی ذهنی در میان دانشجویان فیلیپینی به این نتیجه رسیدند که این دو متغیر با هم رابطه معناداری دارند و سطوح بالای معنای زندگی موجب افزایش بهزیستی ذهنی می‌شود. به علاوه پژوهش‌های متعددی از جمله Bergis و همکاران^{۶۳}؛ تقوایی‌نیا و دلوریزاده^{۶۴} شجاعی و اسکندریور^{۶۵} و صفاری‌نیا و درتاج^{۶۶} اثربخش بودن آموزش‌هایی مبتنی بر متغیر معنای زندگی را بر بهزیستی ذهنی و روانشناختی تأیید کرده‌اند. رهبری و کرد هم در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که معنای زندگی یکی از متغیرهای پیش‌بینی‌کننده بهزیستی ذهنی بیماران است. Steger و همکاران^{۴۴}، اضافه کردند که

داشتن معنای زندگی به منظور افزایش بهزیستی ذهنی صورت گیرد و برنامه‌ها و بسته‌های آموزشی منسجمی در این راستا تدوین گردد.

ملاحظات اخلاقی

در این پژوهش اصول اخلاقی علمی همچون رازداری و رضایت آگاهانه رعایت شده است.

سپاسگزاری

نویسندگان این مقاله از تمامی بزرگوارانی که پرسشنامه‌های پژوهش را تکمیل نمودند، نهایت تشکر و قدردانی را دارد.

تضاد منافع

نویسندگان هیچ‌گونه تضاد منافی را گزارش ننمودند.

زندگی در بهزیستی ذهنی بدین صورت است که افرادی که در زندگی خود در جستجوی معنا هستند، همواره به دنبال جنبه‌های مثبت زندگی خود مانند شادی، سرزندگی، بدست آوردن تجارب روانشناختی مثبت و اراده قوی هستند و در نتیجه از زندگی خود بیشتر رضایت دارند و همین حالت باعث می‌شود که در مقابل شرایط ناگوار و پراسترس زندگی مقابله کنند. در مورد هوش معنوی هم می‌توان گفت، معنویت و مذهب به عنوان یک سیر در برابر مشکلات و ناراحتی‌ها قرار می‌گیرد و موجب کاهش اختلالات روانی و ارتقای سلامت روانی و بهزیستی ذهنی می‌شود.

این پژوهش مانند اکثر پژوهش‌ها عاری از محدودیت نیست. پیشنهاد می‌شود به دلیل مهم بودن بحث هوش معنوی، بهزیستی ذهنی و معنای زندگی، پژوهشگران آتی، موضوع مدنظر را روی جوامع متفاوتی بسنجند و همچنین در مراکز آموزشی، تاکید بیشتری بر تقویت هوش معنوی و

Reference

- Diener E, Scollon CN. Subjective well-being is desirable, but not the summum bonum. Workshop on Well Being. Minneapolis, Minnesota. 2003. http://dx.doi.org/10.1007/978-90-481-2354-4_4.
- Babaei J, Balutbangan Afzal A, Najafi M. Factorial structure of mental well-being questionnaire in adolescents of Qom city, Scientific Journal of School of Public Health and Institute of Public Health Research. 2016;14(1):45-58. [Persian].
- Seligman M E P, Csikszentmihalyi M. Positive psychology: An introduction. American Psychologist, 2000;55:5-14. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0003-066X.55.1.5>.
- Hadianfard H. Subjective Well-Being and Religious Activities in a Group of Muslims. IJPCP. 2005;11(2): 224-232. [Persian]. <http://ijpcp.iums.ac.ir/article-1-76-fa.html>.
- Kheiri M, Emami Sigaroudi A, Farmanbar R, Atrkar Roushan Z. Subjective well-being and related factors among students of Guilan University of Medical Sciences (GUMS). Journal of Health Education and Health Promotion. 2014;2(1):27-36. [Persian].
- Frish MB. Quality of life therapy: applying a life satisfaction approach to positive psychology and cognitive therapy. New York, N.Y: John Wiley & Sons, inc; 2006.
- Perera B.P.R, Caldera A, Godamunne P. et al. Measuring mental well-being in Sri Lanka: validation of the Warwick Edinburgh Mental Well-being Scale (WEMWBS) in a Sinhala speaking community. BMC Psychiatry. 2022;22(569):1-11. <https://doi.org/10.1186/s12888-022-04211-8>
- Organization WH. Promoting Mental Health; Concepts emerging evidence and practice. Geneva: World Health Organization; 2004.
- Akhavan Tafti M, Mofradnezhad N. The Relationship of Emotional Intelligence and Social Skills with Psychological Well-being in the Elderly. Salmand: Iranian Journal of Ageing. 2018;13(3):334-345. [Persian]. <http://salmandj.uswr.ac.ir/article-1-1373-fa.html>.
- Jaff D, Stilwell B, Schubert J, Surya M. The Importance of Mental Well-Being for Health Professionals During Complex Emergencies: It Is Time We Take It Seriously. Glob 2017; Jun 27;5(2):188-196. doi: 10.9745/GHSP-D-17-00017.
- Bridges LJ, Margie NG, Zaff JF. Background for community level work on emotional well-being in Adolescence: Reviewing the literature on contributing factors. New York: Child Trends. 2002. Available from: <http://www.childrends.org/files/Kemotional>.

12. Peyvastegar M, Dastjerdi E, Dehshiri GhR. Relationship between creativity and subjective well-being in university students. *Journal of Behavioral Sciences*. 2010;4(3):207-213. <https://www.sid.ir/paper/129780/fa>.
13. Keyes C LM. The Mental Health Continuum: From Languishing to Flourishing in Life. *Journal of Health and Social Behavior*. 2002; 43, 207- 222. PMID: 12096700. <http://dx.doi.org/10.2307/3090197>
14. Keyes CLM. Mental illness and/or complete mental health? Investigating axioms of the complete state mental of health. *Journal of consulting and clinical psychology*, 2005. doi: 10.1037/0022-006X.73.3.539.
15. Mishara P, Vashist K. A review study of spiritual intelligence stress and well-being of adolescents in 21st century. *International Journal of Research in Applied Natural and Social Science*. 2014;2(4):2321-8851.
16. Beni KN, Dewanti N, Yanriatuti I, Prakosa MM, Purwanza S. Spiritual intelligence roles to improve the quality of nursing care: a systematic review. *J. Ners*, 2019;14(3):93-97. doi: 10.20473/jn.v14i3.16952.
17. Alananzeh I, Sharifnia A, Green H, Fernandez R. Spiritual intelligence and professional nursing practice: A systematic review and meta-analysis. *International Journal of Nursing Studies*. August, 2022;1-14 doi:10.1016/j.ijnsa, 2022. 100096.
18. Seybold K, Hill PC. The Role of Religion and Spirituality in Mental and Physical Health. *Current Directions in Psychological Science*. 2001;10(1):21-24. doi: 10.1111/1467-8721.00106.
19. Kaur D, Sambasivan M, Kumar N. Impact of emotional intelligence and spiritual intelligence on the caring behavior of nurses: a dimension-level exploratory study among public hospitals in Malaysia. *Applied Nursing Research*. 2015;28(4):293-298. doi: 10.1016/j.01.006.
20. Moafi F, Momeni M, Tayeba M, Rahimi S, Hajnasiri H. Spiritual Intelligence and Post-Abortion Depression: A Coping Strategy. *J Relig Health*. 2021 Feb;60(1):326-334. doi: 10.1007/s10943-018-0705-0. PMID: 30242724.
21. Ahmadi A, Shalchi B, Kalahi Hamed S. The role of the dimensions of spiritual intelligence, wisdom and self-discipline in predicting the tendency to use drugs, Tabriz, Azarbaijan Shahid Madani University; 2016. [Persian].
22. Emmons R A. Is spirituality intelligence? Motivation, cognition, and the psychology of ultimate concern. *The International Journal for the Psychology of Religion*, 2000;10(1):320-326. https://doi.org/10.1207/S15327582IJPR1001_2.
23. Zohar D, Marshall I. SQ- Spiritual intelligence, the ultimate intelligence. London: Bloomsbury; 2000.
24. Sohrabi F, Naseri E. Study of the Conception and Components of Spiritual Intelligence and Developing an Instrument to Assess It. *Scientific-Research Quarterly of Research in Psychological Health*. 2007;3(4):69-77. [Persian]. <http://rph.khu.ac.ir/article-1-123-en.html>.
25. King DB, DeCicco TL. A Viable Model and Self-Report Measure of Spiritual Intelligence. *International Journal of Transpersonal Studies*. 2009;28(1):68-85. doi: 10.24972/ijts, 2009; 28.1.68.
26. Doğan T, Sapmaz F, Tel FD, Sapmaz S, Temizel S. Meaning in life and subjective well-being among Turkish university students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2012;55(61):612-617. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.09.543>.
27. Hooker SA, Masters KS, Park CL. A meaningful life is a healthy life: A conceptual model linking meaning and meaning salience to health. *Review of General Psychology*. 2018;22(1):11-24. <https://doi.org/10.1037/gpr0000115>.
28. King LA, Hicks JA. The science of meaning in life. *Annual Review of Psychology*. 2021;72:561-584. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-072420-122921>.
29. Martela F, Steger MF. The three meanings of meaning in life: Distinguishing coherence, purpose, and significance. *The Journal of Positive Psychology*. 2016; 11(5):531-545. <https://doi.org/10.1080/17439760.2015.1137623>.
30. Głaz S. The Role of the Meaning of Life and Religious Experience of God's Presence and God's Absence Amongst Students with Different Levels of Conscience Sensitivity. *Jesuit Academy Ignatianum in Kraków, ul. Kopernika 26, Poland. Religions*. 2013; 4(1):132-144. <https://doi.org/10.3390/rel4010132>.
31. Klinger E. The search for meaning in evolutionary goal-theory perspective and its clinical implications. In P. T. P. Wong (Ed.), *The human quest for meaning: Theories, research, and applications* (pp. 23-56). Routledge/Taylor & Francis Group; 2012. <https://doi.org/10.4324/9780203146286>
32. Steger MF. Experiencing meaning in life: Optimal functioning at the nexus of well-being, psychopathology and spirituality. In P. T. Wong (Ed.), *The Human quest*

- for meaning: Theories, research, and applications, 2012; (pp. 165–184). New York: Routledge.
33. Lambert NM, Stillman TF, Baumeister RF, Fincham FD, Hicks J A, Graham SM. Family as a salient source of meaning in young adulthood. *The Journal of Positive Psychology*. 2010;5(5):367–376. <https://doi.org/10.1080/17439760.2010.516616>.
 34. King L, Ward SJ, Heintzelman SJ. Beyond the Search for Meaning: A Contemporary Science of the Experience of Meaning in Life. *Current Directions in Psychological Science*. 2016;25(4):211–216. doi: 10.1177/0963721416656354.
 35. Steger MF, Frazier P. Meaning in Life: One Link in the Chain from Religiousness to Well-Being. *Journal of Counseling Psychology*. 2005;52(4):574-582. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.52.4.574>.
 36. Jill Inder K, Kable A, Glaw X, Hazelton M. Meaning in Life and Meaning of Life in Mental Health Care: An Integrative Literature Review. *Issues in Mental Health Nursing*. 2016; 38(3):1-13. doi: 10.1080/01612840.2016.1253804.
 37. Glaw X, Hazelton M, Kable A, Inder K. Exploring academics beliefs about the meaning of life to inform mental health clinical practice. *Arch Psychiatr Nurs*. 2020 Apr;34(2):36-42. doi: 10.1016/j.apnu.2020.02.009. Epub 2020 Feb 11. PMID: 32248932.
 38. Rathi N, Rastogi R. Meaning in Life and Psychological Well-Being in Pre-Adolescents and Adolescents. January. *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*. 2007;33(1):31-38.
 39. Kang KA, Im JI, Kim HS, Kim SJ, Song MK, Sim S. The effect of logo therapy on the suffering, finding meaning, and spiritual well-being of adolescents with terminal cancer. *Journal of Korean Academy of Child Health Nursing*. 2009;15(2):136. doi:10.4094/jkachn,2009;15.2.136.
 40. Orang S, Hashemi Razini H, Abdollahi M. Examining the relationship between primary maladaptive schemas and the meaning of life and psychological well-being of the elderly. *Iranian Journal of Ageing*. 2017;12(3):326-345. [in Persian]. doi:10.21859/sija.12.3.326.
 41. Schutte L, Wissing MP, Ellis SM, Jose PE, Vella - Brodrick DA. Rasch analysis of the Meaning in Life Questionnaire among adults from South Africa, Australia, and New Zealand. *Health Qual Life Outcomes*. 2016;14:12. doi: 10.1186/s12955-016-0414-x.
 42. Ryan RM, Deci E L. Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*. 2000;55(1): 6878. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>.
 43. King L, Heintzelman S. Life Is Pretty Meaningful. September 2014. *American Psychologist*. 2014;69(6). doi:10.1037/a0035049.
 44. Steger MF, Odisha S, Kashan TB. Meaning in life across the life span: Levels and correlates of meaning in life from emerging adulthood to older adulthood. *J Posit Psychol*. 2009;4(1):43 -52
 45. Turiano N & Hill P. Purpose in life as a predictor of mortality across adulthood. *Psychol Sci*. Jul. 2014;25(7): 1482-1486. doi: 10.1177/0956797614531799.
 46. Prucheska N, Norcross J. Publisher: Ravan, editing, Arsbaran. Tehran; 2015.
 47. Edmondson D, Park C, Hale H. Why religion? Meaning as motivation. In book: *APA handbook of psychology, religion and spirituality*, 2013; (pp.157-171) Publisher: American Psychological Association Editors: K. I. Pargament, J. J. Exline, J. Jones, A. Mahoney. doi: 10.1037/14045-008.
 48. Rothschild ZK, Abdollahi A, Pyszczynski T. Does peace have a prayer? The effect of mortality salience, compassionate values, and religious fundamentalism on hostility toward outgroups. *Journal of Experimental Social Psychology*. 2009;45:816–827. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2009.05.016>.
 49. Vail KE, Rothschild ZK, Weise D, Solomon S, Pyszczynski T, Greenberg J. A terror management analysis of the psychological functions of religion. *Personality and Social Psychology Review*. 2010;14: 84–94. doi: 10.1177/1088868309351165.
 50. Abeyta AA, Routledge C. The need for meaning and religiosity: An individual differences approach to assessing existential needs and the relation with religious commitment, beliefs, and experiences. *Personality and Individual Differences*. 2018;123:6–13. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.paid.2017.10.038>
 51. Park C L. Religion as a meaning-making framework in coping with life stress. *Journal of Social Issues*. 2005;61: 707–729. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.2005.00428.x>
 52. Mir Hosseini S, Nouhi Sh, Janbozorgi Massoud M, Hossein A, Naseri F. The role of spiritual health and religious coping in predicting death anxiety in patients with coronavirus. *Islamic Studies and Psychology*. 2021;

- 14(26):29-42. doi; 10.30471/PSY.2020.6545.1701 .[in Persian].
53. Golestani Bakht T. Presenting a model of mental well-being and happiness in the city of Tehran, Al-Zahra University, Tehran; 2007.
54. Abdullazadeh, Kashmiri, Arab Ahmadi. Spiritual intelligence (concepts, measurement and its applications), Tehran, Psychometric Publishing; 2008.
55. Steger MF, Frazier P, Odisa S, Kaler M. The Meaning in Life Questionnaire: Assessing the presence of and search for meaning in life. *Journal of Counseling Psychology*. 2006;35:00-35. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-0167.53.1.80>
56. Elham E. Investigating the effectiveness of cognitive therapy group on the mental well-being of students. Master's thesis in clinical psychology, Tehran Institute of Medicine, 2008. <https://doi.org/10.1007/s10072-023-06953-z>
57. Jafari E. Spiritual predictors of mental health in nurses: the meaning in life, religious well- being and existential well-being. *J Urmia Nurs Midwifery Fac*. 2015; 13(8):676-84. [In Persian]. <http://unmf.umsu.ac.ir/article-1-1606-fa.html>.
58. Karaman MF, Cavazos J, Garcia C.(2020).Do hope and meaning of life mediate resilience and life satisfaction among Latinx students, *British, Journal of Guidance and Counselling*. 2020;48(10):685-696. doi:10.1080/03069885.2020.1760206.
59. Karatas Z, Uzun K, Tagay O. Relationships between the life satisfaction, meaning in life, Hope, and COVID-19 fear for Turkish adults during the COVID-19 outbreak. *Frontiers in Psychology*. 2021;12:778. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.633384>.
60. Rasheed N, Tariq O, Fatima I. University students' mental well-being during COVID-19 pandemic: The mediating role of resilience between meaning in life and mental well-being. *Acta Psychologica*. July 2022;227: 103618. <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2022.103618>.
61. Tiliouine H, Belgoumidi A. An Exploratory Study of Religiosity, Meaning in Life and Subjective Wellbeing in Muslim Students from Algeria, *The International Society for Quality-of-Life Studies (ISQOLS)*. 2009;4: 109-127. <http://dx.doi.org/10.1007/s11482-009-9076-8>
62. Barnachea E A, Santos M CJ, Magramo CS. Meaning in life and subjective well - being: is a satisfying life meaningful? *Education, Psychology Researchers World*, Published 1 October 2012.
63. Bergis M, Hakim Javadi M, Taher M, Gholam Ali Lavasani, Hossein Khanzadeh A. comparison of the level of worry, hope and meaning of life in mothers of children with autism, deafness and learning disabilities), *Journal of Learning Disabilities*. 2013;3(6):2-6. [in Persian].
64. Taqvai Nia A, Delavarizadeh S. The effectiveness of group meaning therapy on increasing the psychological well-being of elderly retired women. *Journal: Psychology of Aging*. 2016;(2):115-124. [in Persian].
65. Behrooz B, Shujai A. The effectiveness of Frankel's group meaning therapy on the psychological well-being and happiness of orphaned and abused students. *Publication: School Psychology*. 2016;5(2):71-91. [in Persian].
66. Saffarinia M, Dortaj A. Effect of Group Logo therapy on Life Expectancy and Mental and Social Wellbeing of the Female Elderly Residents of Nursing Homes in Dubai. *Iranian Journal of Ageing*. 2018;12(4):482-93. <http://salmandj.uswr.ac.ir/article-1-1319-en.html>
67. Arizi A. The relationship between positive and negative emotions and depression among middle school and high school students. *Thoughts and Behavior*. 2005
68. King DB. Rethinking claims of spiritual intelligence: A definition, model, and measure: ProQuest, 2008.
69. Bowell RA. The seven steps of spiritual intelligence-the practical pursuit of purpose, success, and happiness. *Nicholas Brealey Publishing*; 2004.
70. Asadi R, Delavar A, Farrokhi N. Developing a structural model for spiritual intelligence based on personality traits and mental well-being. *Publication: Educational measurement*. 2016;7(25):1-28. [in Persian]. <https://doi.org/10.22054/jem.2017.249.1010>.
71. Borjali M, Baghian Kole Marz MJ, Bakhti M, Abbasi M. The effectiveness of encouragement training based on the Adlerian approach on improving the emotional and social well-being of boarding school students. *Family and Research Quarterly*. 2013;20(1):200-85. [in Persian].
72. Hosseini A, Davarnia R, Zahra kar K, Shakrami M. The predictive role of psychological capital, psychological hardiness and spiritual intelligence in students' psychological well-being. *Journal of Research and Health*. 2014;4(4):935-943. <http://jrh.gmu.ac.ir/article-1-480-en.html>
73. Marashi S. The effect of spiritual intelligence training on psychological well-being, existential anxiety and

- spiritual intelligence in students of Ahvaz oil faculty. Unpublished doctoral thesis, Ahvaz, Shahid Chamran University; 2011. [in Persian].
74. Karimi Munghi H, Gazrani A, Vagaei S, Gholami H, Saleh M, Ashuri A. The relationship between spiritual intelligence and clinical competence of nurses. Journal of Sabzevar University of Medical Sciences and Health-Therapeutic Services. 2011;18(2):132-139. [in Persian]. <http://dx.doi.org/10.4103/1735-9066.170002>
75. Wigglesworth C. Why spiritual intelligence is essential to natural leadership. Integral Leadership Review, 2006; VI, 3. <https://integralleadershipreview.com/5502-feature-article-why-spiritual-intelligence-is-essential-to-ature-leadership/>